

Ingrid Fatur

Vrtec Jožefe Maslo Ilirska Bistrica

SODELOVALNI PRISTOPI NA SREČANJIH VZGOJITELJSKEGA ZBORA

Participatory Learning Methodologies in Teacher Meetings

Od nekdaj me zanimajo odnosi med posameznikom in skupnostjo. Moja človeška in strokovna radovednost opazuje, kako sodelovalni pristopi krepijo pripravljenost posameznika, da svoje potenciale razvija v sodelovanju z drugimi v smeri razvoja skupnosti. V skupnosti lahko posameznik občuti varnost, povezanost, pripadnost, podporo in možnosti sooblikovanja skupnega prostora, soodločanja in ustvarjalnega sodelovanja. Če naštetu ustreza njegovim potrebam in nagovarja njegov sistem vrednot, se je za dobrobit skupnosti pripravljen odreči koščku svoje individualnosti.

Ker v vrtcu verjamemo, da sodelovalni pristopi spodbujajo povezovanje med sodelavci in posledično dvigajo kakovost pedagoškega procesa, jih že celo desetletje uporabljamo na srečanjih vzgojiteljskega zbora, v zadnjih letih tudi na srečanjih strokovnih aktivov, roditeljskih sestankih, svetu staršev in pri delu z otroki v oddelkih. Enako tudi v različnih projektnih skupinah, ki nastajajo na podlagi notranje motivacije sodelavk; v skupini za gozdno pedagogiko, lutkovni skupini, intervizijski podporni skupini, skupinah za pripravo dejavnosti za otroke s področij gledališča, ljudskih plesov, ustvarjalnega giba in glasbe. Sama se vključujem v nekatere izmed njih. Predstavljajo mi vir učenja in navdih, predvsem pa poslušanje sebe in drugih.

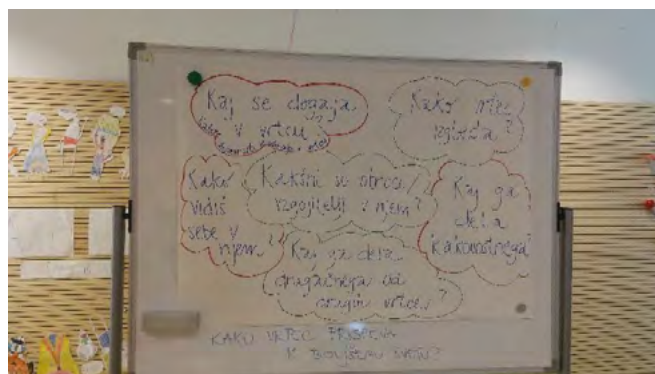
Pri delu v skupinah uporabljamo različne sodelovalne pristope, med drugim različne ledolomilce, socialne igre, igre vlog, študije primera, delo v malih skupinah, krog, svetovno kavarno, odprti prostor in druge. Večkrat uporabljamo tudi kreativne tehnike, kot so izražanje z gibom, likovnimi tehnikami, glasbo, pripovedovanjem zgodb, lutkami, vodeno fantazijo, nedokončane stavke, kartice s fotografijami ali besedami in podobno. Kreativne tehnike poudarjajo doživljanje z vsemi čutili, čustvovanje in pomene, ki ležijo pod besedami in tako dopolnijo logično razumevanje tematike.

Za prikaz našega dela bom v nadaljevanju opisala eno od srečanj vzgojiteljskega zbora, ki smo ga, kot večino preostalih, pripravile članice razvojnega tima sodelovalnih pristopov, dve vzgojiteljici, svetovalna delavka in ravnateljica. Leta 2019 je naš vrtec praznoval 70. obletnico delovanja. V tem obdobju smo skozi različne dejavnosti ozaveščali, kje so korenine naše ustanove, kdo smo v današnjem času in kam želimo v prihodnje. S kolegicami iz razvojnega tima smo pripravile ustvarjalno delavnico, na kateri smo želele prevetrirati obstoječo vizijo naše ustanove, ki je bila zapisana

zelo splošno. Uporabile smo sodelovalne pristope in kreativne tehnike. Kljub temu da je bil proces zelo strukturiran, je vsaka faza spodbujala kreativnost. V prvem delu smo aktivirale domišljajske predstave in umetniško izražanje, ki smo jih kasneje povezale z razmišljanjem, razumevanjem in vrednotenjem.

V uvodnem krogu smo izvedle gibalno igro obroč potuje, v kateri smo, držeč se za roke, s telesi prenašale telovadno obroč naokrog. Z igro smo se pozdravile, usmerile pozornost na začetek skupnega procesa in se razgibale.

Povedale smo, da je namen delavnice poglobljeno razmišljati o zeleni prihodnosti naše ustanove in oblikovati vizijo, ki bo dala skupno smer in smisel našemu delu. Navodilo, ki smo ga dale sodelavkam, je bilo: 'Na dve tretjini risalnega lista z voščenkami naslikaj vrtec svojih sanj. Uporabi domišljijo in se ne omejuj z realnimi možnostmi izvedbe.' Na tablo smo zapisale vprašanja, ki so navodilo dodatno podpirala: 'Katere dejavnosti se v sanjskem vrtcu

odvijajo, kakšni so otroci, kakšni so vzgojitelji, kako je videti vrtec, kaj ga dela kakovostnega, po čem se razlikuje od drugih vrtcev, kako prispeva k boljšemu svetu?' Sodelavke so se dela lotile v veliko vnemo in zbranostjo. S kombinacijami barv, jakostjo slikarskih potez in izbranimi motivi so upodabljale svoj sanjski vrtec.

Slike, ki so nastale, smo položile na tla in delo usmerile naprej: 'Sprehodi se med izdelki sodelavk, jih pozorno opazuj in nanje zapiši svoje zaznave, misli ali podobe, ki se ti porajajo.' Udeleženske so z zanimanjem ogledovale izdelke sodelavk in jih opremile s svojimi zapisi.

Proces je potekal dalje: 'Vsaka se vrne k svoji sliki, vzame nekaj iz papirja izrezanih jabolok in nanje napiše ključne elemente iz slike svojih sanj.' Medtem smo članice razvojnega tima na tla v sredino prostora položile plakat, na katerem je bilo naslikano veliko drevo z močnim deblom in krošnjo. Spomnile smo, da smo na predhodni delavnici ugotovile, kako vrtčevo preteklost oziroma korenine naše

ustanove predstavljajo iznajdljivost vzgojiteljic v skromnih pogojih dela, medsebojna pomoč, povezanost z naravo in akcija Ciciban planinec. Danes bodo korenine pognale v deblo in krošnjo drevesa s temeljnimi vrednotami in pomembnimi elementi. Spet je sledilo navodilo: 'Papirnata jabolka, na katera si napisala ključne elemente sanjskega vrtca, predstavi sodelavkam in nalepi v krošnjo drevesa.' Jabolka, ki smo jih lepile v drevesno krošnjo, smo sproti urejale v sorodne sklope: povezanost, narava, otrok, varnost, igra, ustvarjalnost, spoštovanje itd.

Vprašale smo se še, katere vrednote stojijo za temi pomembnimi besedami. In podale nadaljnje navodilo: 'Vsaka vzame nekaj iz papirja izrezanih drevesnih listov in nanje

napiše vrednote, ki se ji zdijo pomembne za delovanje vrtca. Prebere jih preostalim in prilepi na deblo drevesa.' Vrednote, ki so se pojavljale večkrat ali so bile pomensko blizu, smo med lepljenjem združevale.

Ob koncu delavnice smo, zadržte v mogočno drevo, zapisale vizijo vrtca. V njej smo povezale jabolka, ključne elemente našega sanjskega vrtca, drevesne liste, pomembne vrednote ter korenine, zapuščino prejšnjih desetletij. Nastal je zapis: 'V varnem in odprtem prostoru povezovanja in ustvarjalnosti podpiramo otroško igro in bivanje v naravnem okolju. Ob tem živimo in privzgapamo vrednote: spoštovanje in skrb za ljudi in naravo, strokovnost in izobraževanje, sodelovanje, odgovornost, odprto in spoštljivo komunikacijo ter strpnost, svobodo in širokomiselnost.

Delavnico smo izpeljale konec junija, tik pred poletnimi dopusti. Pred začetkom sem se spraševala, ali bomo zmoгле zbrano delovati v več ur trajajoči delavnici v času, ko so vse misli usmerjene v zaključevanje in željo po oddihu. K sreči nas je proces posrkal vase, kreativne tehnike pa so na plano izvabile domišljajske predstave in uvide.

Ob daljši uporabi sodelovalnih pristopov članice razvojnega tima med sodelavkami zaznavamo večjo aktivnost in motiviranost, bolj pogumno izmenjavo mnenj, živahnejšo strokovno razpravo ter bolj sproščeno in igrivo ozračje.

Nekatere sodelavke so sodelovalne pristope takoj sprejele odprtih rok, prinesli so jim nove možnosti ustvarjalnega sodelovanja. Drugim so na začetku prinesli začudenje, nezaupanje, tudi strah pred izpostavljenostjo in občutke nelagodja. Slednje smo presegle s skupnim dogovorom, kaj potrebujemo in kaj lahko damo, da se na srečanjih počutimo varno.

Razvojni tim si na skupnih srečanjih prizadeva ustvariti odprti prostor, ki podpira izražanje potreb, idej, pa tudi manj prijetnih občutkov udeleženk. Kot najpomembnejšo in najzahtevnejšo nalogo doživlja pozorno poslušanje, razumevanje in sprejemanje zamisli in želja sodelavk ter odzivanje nanje.

Element sodelovalnih pristopov, ki, če se po spletu različnih dejavnikov zgodi, mene osebno najbolj prevzame, je skupni ustvarjalni proces. Zgodi se, ko posamezniki zaupajo v modrost skupine in zmorejo lastne zamisli razvijati in preoblikovati skupaj z drugimi člani; ko se v skupini ustvari vzdušje zaupanja in sproščenosti; ko ni potreb po dokazovanju individualnih kvalitiet ali avtorstva idej; ko sta proces skupnega ustvarjanja in trud za kakovost skupnega izdelka najvišji vrednoti in nagrada za vključene. Občutek nekakšnega zabrisa meja med moje – tvoje občasno doživim s sodelavkami iz razvojnega tima v procesu priprave in izvedbe delavnic. Ta občutek zame predstavlja presežno vrednost sodelovanja.

Sodelovalni pristopi posebejbljajo moja temeljna prepričanja o delovanju skupnosti in osnovno življenjsko naravnost. Omogočajo mi, da v stikih z drugimi ohranjam lastno mirno notranjo držo, ki je sočasno pripravljena na skupno raziskovanje in učenje novega.

